

RATISPONA.

Ratispona, vetusta Rhetia secunda, Danubiana, & Imperialis vrbs, cui varia nomina scriptores tribuerunt. Tradunt enim Augustam Tiberij, & Tiberinam appellatam à Tiberio conditore, cuius memoriã in antiquo lapide extare, scribit Onuphrius. Goltzius adducit nummum Tiberij cum huius inscriptione. COL. AVG. TIB. Regenspurg, vt Auentinus scribit. Hanc Regensburgium scribit Simlerus Regium Antonini esse. Et in libro Notitiarum Castra Regina dici. Tradunt alij Reginoburgium à Reginopyrga vxore Theodonis, primi Baiorum reguli, seu potius Rego flumine, Rhetabonnam, & Rhetopolim à Rhetis. Hiaspolim ob ruditatẽ populorum agrestium. Imbriopolim, ab imbre. Reginopolim, & Germanisheim, à Regni Germanici cõuentu, qui frequenter ibi celebrabatur. Tetrapolim, & Quadratam, à forma: Ratisponam, quod ratibus apra sit. De hac, quæ sequuntur, scribit Munsterus. Ratispona, inquit, insignis & vetusta Bauaria vrbs, ad ripas Danubij sita, iacet in commodissimo loco, vbi quatuor concurrunt flumina. Supra enim urbem, Labar & Nab ingrediuntur Danubiũ, & infra, amnis Regen. Abundat Labar optimis piscibus, præsertim trutis & cancris. Descendunt autem oēs tres ex sylua Bohemica, sicut Danubius ex nigra sylua originẽ ducit. Cum olim Cæsar Augustus contenderet sibi subicere Germaniam, misissetque numerosum exercitum ad ripam Danubij, præfecit illi duos priuignos suos Tiberium & Drusum, qui venientes vltra Alpes in Rhetiam primam & secundam, coeperunt passim populos subigere, ciuitates & munitiões more Romanorum in locis natura munitis construere, militumque praesidijs firmare. Iuxta Lycum condiderunt, aut potius instaurarunt Augustam, appellantes eã ita ab Augusto Cæsare. In ripa Danubij aliam construxerunt urbem, quam appellarunt Augustam Tiberij, sicut prior nuncupata fuit Augusta Drusi. Ordinarunt autem in Augusta Tiberina certum & statutum numerum electorum militum, nempe, sex millia peditum, & quingentos equites, vocati que sunt Legio Quarta Italica, quod ex vetusta lapidum inscriptione confirmari potest. Hi stationarij milites in legibus Imperialibus Limitanei vocantur, & Riparij. Patet igitur, proprium nomen vrbs Ratisponensis, esse, Augustam Tiberiam, siue Tiberinam, eamque olim fuisse Metropolim & refugium Romanorum militum, excubantium in limitibus Romani Imperij, vnde & in antiquis historijs appellatur Colonia Quartanorum, quod quarta Legio Romanorum in ea ciuitate stationem firmam haberet, & metropolis Ripariolorũ. An verò ciuitas aliqua in hoc loco, priusquam Romani Imperij sui limitem extenderunt ad Danubium, fuerit, Ioannes Auentinus scribit incertum esse, sequenihil de hoc inuenisse. Incoluerunt Romani hanc urbem, & adiacentem regionem citrà Danubium annis quingentis, vno, atque viginti, habentes ibi belli duces, quorum primus post Tiberium & Drusum fuit Lucius Piso. Dum verò Theodo dux Nortgoiæ, Bauaria scilicet Transdanubiana, Anno Christi D. LXXX. magnis copijs ex sylua Bohemica ad Danubiũ se transfunderet, & Christianos vnã cum Romanis militibus interficeret, regionem omnem diriperet & exureret, omnesque ad Augustam Tiberij confugerent, oppugnans Theodo ciuitatem, eam expugnauit, magnaque crudelitate omnes interfecit, etiam Lupum Episcopũ, foeminas, & pueros, qui ad ecclesiam confugerant, nemini pepercit, præterquam paucis ruricolis, quorum opera in agris vicinis colendis vteretur. Instaurata autem rursus ciuitate, vocauit eam ex nomine vxoris suæ Regenspurgum. Sunt tamen alij, qui putant, vrbi hoc nomen datum à fluuiolo quodam, Regen dicto, qui à Septentrione meridiem versus deuolutus, haud procul ab hac vrbe Danubio miscetur. Ratispona verò nomen omnium recentius est, quum in veteribus Romanorum literis nulla eius fiat mentio. Carolus Magnus in priuilegijs Monasterio S. Emerani datis, vocat ipsam, Reginoburgiũ, & sanctus VVilboldus primus Eistettensis Episcopus, Reginam. At Ratispona nomen, putant accessisse ex ratibus, quibus pontis loco antè constructionem pontis vsi sunt ciues, Vel, vt alij scribunt, quod rates propter mercimonia illuc frequentes per Danubium deducerentur. Hæc quidem Munsterus, & alij auctores non contemnendi, hætenus. Cæterum, VVolfgangus Lãzius rerum Viennensium libro primo, dum Vindobonnæ, Aurobonnæ, Terbonnæ & Bonnæ ad Rhenum supra Agrippinam Coloniam, significationem explicat, Romanis eam cõsuetudinem fuisse asserit, vt cum ea à Icutonicis nationibus loca adseruissent, vt earum voces in suam transfulerint pronuntiationem, Perinde, vt Rhetorum cohortis statua in Regijs castris Rhetobonnam, quam hodie corruptè Ratisponam vocamus, & Regenspurgum. B. Rhenanus tractatu Rerum Germanicarum tertio, scribit, in libro Præfecturarum & notitiarum Romanarũ, Castrorum Reginorum mentionem fieri, Libenter, inquit, dicerem, ab his nomen esse nactum Reginoburgium. Habet iuxta se insulam Danubio circumfluam, ciuium vsui, ob fertilitatem commodam, veluti istiusmodi plures habet Ister. VVerdas, & Augias vocant Germani. Excipit Nabum & Regum flumina, quorum Nabus supra ciuitatem, Regus, infra alabitur, Ibi Dannubij ripa vitifera est, vina verò ignobiliora. Pons hic est famosus & celebris, quadrato ex saxo constructus, quadringentorum & septuaginta passuum, qui ciuitatem suburbio coniungit, circa annum Christi M. C. XV. constructus.

Pons fieri cepit, Domini dum annus incepit
Mille centenis decem semique denis.

Auentinus tamen scribit, potentissimum Principem Henricum Ducem Bauariæ atque Saxonie vnã cum ciuibus Ratisponensibus Anno Christi M. C. XXXV. incepisse pontis structuram, & consummasse Anno M. C. XXXXVI. Fama est de hoc ponte, cum vno, eodemque anno cum Ratisponensi Cathedrali Ecclesia ædificatum, à diuersis tamen artis Architectonicæ peritis fabris, Inter quos æmulatione exorta, decertatum fuerit, vtrius structura citius perfecta, & absoluta foret: Cum verò pontifex, præter omnem alterius opinionem, opus suum, admirandum sanè & elegans, citius perfecisset, per iocum, & ad exercendum collegam, vitio ex saxo, affabre sculptum masculum nudum, quasi iam vel ex balneo, vel ex Danubio lotus, prodisset, manu tenentem schedam, cum hac inscriptione, *Schluß wie hats*, & ad summæ ædis fabricam respicientem, portæ